

Детальніша характеристика кожного з видів «перевернутого класу» з біології та основ здоров'я буде розкрита в подальших дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Красюк Ю., Кучерява Т. Реалізація технології «перевернутого» навчання при навчанні інформатичних дисциплін в умовах карантинних обмежень. *Grail of Science*. 2022. № 12/13. С. 586–588.
2. Кузьмінська О. Перевернуте навчання: практичний аспект. *Journal of Information Technologies in Education (ITE)*. 2016. № 26. С. 86–98.
3. Слушний О. М. Технологія перевернутого навчання як інноваційний засіб підвищення якості освіти. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Педагогіка і психологія*. 2016. № 48. С. 19–23.
4. Hawks S. J. The flipped classroom: now or never? *AANA journal*. 2014. № 82(4). P. 264–269.
5. Sawiński J. P. Czy i jak odwrócić chemiczną edukację? *Chemia w Szkole*. 2014. № 3. S. 26–30.

ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ЛЮДЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Дубінін С.І., професор, доктор медичних наук,

Гриньова М.В., професор, доктор педагогічних наук,

Дяченко-Богун М.М., професор, доктор педагогічних наук,

Новописьменний С.А., доцент, кандидат педагогічних наук,

Плужнікова Т.В., кандидат медичних наук

Гомля Л.М., доцент, кандидат біологічних наук

Закалюжний В.М., доцент, кандидат геолого-мінералогічних наук,

Полтавський національний педагогічний університет імені

В.Г. Короленка

Внаслідок бойових дій, які пов'язані з війною росії проти України, виникає важлива екологічна проблема - порушення екосистем. При цьому існує загроза радіоактивного забруднення, шкідливий вплив небезпечних речовин, які важко утилізувати та зберігати,

погіршення санітарно-гігієнічних показників питної води, руйнуються екологічно небезпечні промислові об'єкти, забруднюється атмосферне повітря газами, які виділяються внаслідок влучання артилерії в хімічні та металургійні підприємства, а також через згоряння великої кількості потужних боєприпасів [5, 6]. У теперішній час вкрай необхідно виховувати екологічну культуру і відповідальність у кожного громадянина України. Для досягнення високої екологічної свідомості необхідна ефективна екологічна освіта, зміна екологічної свідомості і жорсткий контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. Існуюча екологічна ситуація спонукає до швидкої перебудови мислення людства і кожної конкретної людини, формування екологічної свідомості та екологічної культури. У зв'язку з цим екологічна освіта й екологічне виховання стають пріоритетним напрямом освіти [7].

Екологічна свідомість – це усвідомлена процедура уявлень про стан довкілля. Це здатність, яка є індивідуальною або колективною, до адекватного розуміння взаємозв'язку між людиною та природою і використання екологічних знань і переконань у всіх без винятку сферах життєдіяльності. Рівень екологічної свідомості впливає на поведінку людини відносно довкілля, на вибір людських дій, які можуть заподіяти шкоду довкіллю, або тих, які мінімізують негативний екологічний вплив. Екологічна освіта та виховання спрямовані на формування особистості, яка у повсякденному житті дотримуватиметься норм екологічно грамотної поведінки та підтримуватиме практичні дії державних установ та приватних осіб щодо захисту довкілля. За умов погіршення екологічної ситуації в Україні під час військового стану постає питання про поліпшення екологічної освіти і виховання студентів [4, 5]. Екологічна освіта — це організовані дії, що направлені на вивчення особливостей функціонування природних середовищ, а також на здатність людини керувати поведінкою і екосистемами для сталого розвитку та життя. Екологічна освіта покликана врятувати людство від загрози, що насувається, на основі формування екологічного світогляду замість споживацького. У 1975 році з'явилась Міжнародна програма екологічної освіти, де були задекларовані основні положення екологічної освіти [3, 7].

В перші тижні повномасштабної війни російськими загарбниками на території України було скоєно низку злочинів проти довкілля і людяності, які могли призвести до екологічної катастрофи не тільки на території України, але і в Європі, за фактами яких Офіс Генерального прокурора України розпочав кримінальне провадження за статтею Кримінального кодексу України (ККУ) – «екоцид». Відповідно до ст. 441 ККУ «екоцид – це масове знищення рослинного або тваринного світу, отруєння атмосфери або водних ресурсів, а також вчинення інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу». Уперше цей термін прозвучав на Конференції ООН з проблем навколишнього середовища у 1972 році в

контексті обговорення руйнування природного середовища через бомбардування, використання гербіцидів та будівництво у природних зонах [2] .

На жаль, і стан здоров'я населення нашої держави в умовах повномасштабної війни, теж погіршується. Одним із важливих фактором підтримки здоров'я населення в умовах війни залишається валеологічна освіта, котру мають здійснювати спеціально підготовлені фахівці оздоровчої спрямованості. В сучасних умовах викладач має стати провідником ідей здорового способу життя. Процес формування здорового способу життя багатоплановий і довготривалий. Валеологія – це наука про формування, збереження, зміцнення і відновлення здоров'я людини [1, 3]. Валеологія є інтегративною наукою про здоров'я як окремої людини, так і всього людського суспільства на новому етапі його духовно-творчої еволюції, наука про спосіб життя, що включає взаємодію макро- і мікрокосмосу, тобто природи та людини.

Список використаних джерел:

1. Валеологія : навч. посіб. / упоряд.: С. В. Лукашук-Федик, Р. А. Бадюк, Р. С. Циквас. Тернопіль : Економічна думка, 2016. 194 с.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Максимчук Б. А. Формування валеологічної компетентності майбутніх учителів у процесі фізичного виховання (теоретико-методичний аспект) : [монографія] / за ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. 388 с.
4. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність : наук.-метод. збірник / за заг. ред. С. М. Шкарлета. Київ ; Чернівці : Букрек, 2022. 140 с.
5. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали Всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації, 3 травня-13 червня 2022 року. Одеса : ВД «Гельветика», 2022. 504 с.
6. Сасин С. М., Чонка І. І. Оцінка рівня екологічної освіти і виховання студентів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Хімія*. 2013. № 1 (29). С. 28–32
7. Екологічна освіта, виховання і культура. URL: https://pidru4niki.com/1821071256691/ekologiya/ekologichna_osvita_vihovannya_kultura

СПІВПРАЦЯ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ БІОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Дяченко-Богун М.М., доктор педагогічних наук, професор